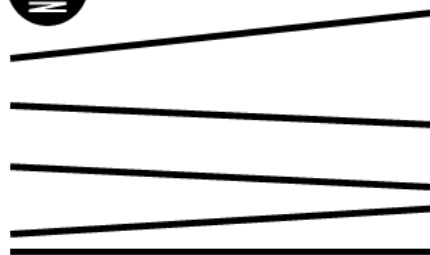

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Som viser den Konst at snøe sig i Verden.

Tvende Brødrers meget forunderlige ulige
lykkelige og ulykkelige Tildragelser

Kjøbenhavn : Morten Hallager, 1775

65 s.

DK

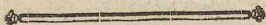
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Tvende Brødre
meget forunderlige ulige
lykkelige og ulykkelige
Tildragelser.

Som viser den Kunst at snø sig i Verden.

Kjøbenhavn, 1775.

Trykt hos Morten Hallager, boende
paa Nørregade Num. 245.

Somfrue Susanna var fattig og vidtløstig i Familie med Hr. Hullepeer, en ugift Landsbys-Præst i Nærheden af Leipzig. Af Tænkelighed for den Underholdning, som han gav hende, besørgede hun hans smaa Nødvendigheder. I hendes syttende Aar satte hendes Skønhed en gammel Amtmands, Hr. Helløres, Hjerte i Brand, og visse hemmelige Aarsager, som ikke ere blevne os bekiendte, bevægede Landsbys-Præsten og hans Fæster til at haste med denne ulige Forbindelse. Frue Helløre forærede, dog efter Bagvaskernes Dom, hendes Egtesælle noget for tilig en ung Arving, den ene af vor Histories Helte. Amtmanden døde af Vergelse, ikke længe efter hans Søns Fødsel, af et Slagflod, fordi han havde tabt en Proces, som han havde anlagt imod en af hans Bønder, der besad en fin Eyendoms Gaard, uden at efterlade hans smukke Enke, uagtet hendes strænge Nidkierhed for Retsfærdigheden, nogen anden Rigdom, end det angennemme Haab, meget hastig at astørre hendes Taare over hans Forliis, i en anden mere værdig Egtesælles Arme.

Hr. Frijsfyhr, en riig Kiøbmand fra ***, som i Pengesøger var bleven bekiendt med Hr.

Hulkepeer, havde den Lykke i Hr. Hellerses Enke, efter hendes Fatters Vidnesbyrd, at omfavne den klogeste og dydigste Egtfælle. En Søn blev ligeledes den eneste Frugt af deres Kierlighed. Bagtalelsen hvissede hemmelig, trods al den Indgetogenhed som Mad. Friskfyhr iagttog, at han lignede meget en god Ven af Kiebmanden, som meget ofte kom der i Huset. Hr. Friskfyhrs Glæde over hans Søns Fødsel igiendrev denne Beskyldning. Efter en klog Banqueroute, hvorved han anseelig havde forbedret sin Formue, døde han endnu ung, og efterlod Hr. Hulkepeer sin Søns og den unge Hellerses Opdragelse.

Den Afdøde havde overgivet begge de unge Menneffers Formyndere i Følge hans egen Beretning, et Testament, men som ikke maatte aabnes, førend hans Søn var bleven myndig. Madame Friskfyhr, som, efter Hr. Hulkepeers Raad, besluttede ikke at gifte sig igien, reyste med hendes Sønner ud til ham paa Landet, og Verden lovede sig, af hendes Fatters kloge Opdragelse, i hans tvende Myndlinge, tvende dydige Borgere mere.

Hr. Hulkepeer fattede, for visse Aarsagers Skyld, som Læseren tids nok skal faae at vide, en gandske besynderlig Tilbøielighed for den unge Hellere, da han derimod ligesaa stærk hadede den unge Friskfyhr. Han opdagede med Fornøielse hos den Første meget tidlig disse Egenskaber, som
vare

vare fornødne, til at skaffe Verden i ham en anden Hjulkepeer. Naturen havde meddeelt dette unge Menneske, denne Grad af Falskhed og Forstillelse, som udfordres til at danne en redelig Mand. Allerede i hans fjerde Aar kunde han sukke, og i det siette, trods den meest erfarne Hylker, antage en med Stoltshed, Ydmyghed og Andagt forunderlig sammenblandet Mine. Under hans Formynders Ansørsel blev han snart fuldkommen. Han lærte meget hastig hvert Øjeblik at tage Munden fuld af alle Dyder, og ikke udøve en eneste af dem, uden naar hans Egenmygte udfordrede det. Han forhvervede sig meget tidlig, enten ved Glandsen af en falsk Dyd, eller, som synes os rimeligere, ved den Liighed, som han havde med de fleste Mennesker, alle deres Bevaagenhed, som kendte ham, ligesom hans Broder ved sine slemme Streger tiltrak sig deres almindelige Had.

Den unge Frisfskyhrs Hierte, var langt fra ikke saa ømt som hans Broders. Hans Temperaments Fyrighed forøgede hos ham Menneskets naturlige Drift til Lasterne, og forledte ham til en Mængde Feiltrin. I visse Maader var han dydig, uden at han selv vidste det, eller forlangte at være det. Hans Aabenhiertighed, hans Oprigtighed, Menneskekierlighed og Villighed vare lutter Egenskaber hos ham, som hans Broder mangeled, og desuagtet blev denne elsket og han hadet, blot fordi

han ikke forstod sig paa den Kunst at skule en Mængde Laster under faa, og endnu det som mere er,borgede Dunder. Hr. Hulkepeer havde sine Hensigter, hvorfors han overlod den unge Frisfsyhr fra Ungdommen af til sine hæftige Vidensfaber, omendsskiont han udvortes for Verden syntes, at anvende den største Omsorg for hans Opdragelse. Ved denne hemmelige Overborelse blev den muntre Frisfsyhr vant til en uordentlig Levemaade, og steeg altsaa gradviis op til den Skam, at blive sit Fædrenelands Byrde, da han maaskee, hvis hans Fyrighed var ved en viis og redelig Mand bleven dæmpet og bøyet, skulde være bleven dets Glæde.

De tvende unge Mennecker, som havde opofret sig til det juridiske Studium, befandt sig nu i Stand til at rense til Akademiet i Leipzig. Den unge Frisfsyhrs Edelmogheds understøttede heri hans Stedbroders Fattigdom, ved det han afstod ham en vis Deel af sine Indkomster. Den nogle Mennecker medfødt Stoltbed at bevise Belgierninger, havde ingen mindre Andeel i denne Edelmogheds, end den Tilbøieligheds han havde til Broderen. Dennes smigrende Falskheds, belønnede den ædelmodige Frisfsyhr med de kærligste Kiendetegn paa Taknemligheds, omendsskiont hans indgroede Had til ham voxede endnu mere derved, fordi han maatte være et Mennecker Forbindeligheds skyldig, som han hadede.

Det fortienet at anmærkes, at de tvende unge
 Herrer mistede ved denne Tid deres Moder. For-
 medelst hendes mange Dyrer, som hun syntes at
 besidde, tog hun det hele Kirkesogns Beundring
 med sig i Graven. Ingen sørgede mere for hende
 end Hr. Hulkepeer, og Spotterne vare ondskabs-
 fulde nok til at sige, at han begræd hende med en
 om Egtfælles Taarer. Denne forsigtige For-
 mynder tog hans elskelige Hællere endnu engang
 for sig, førend han lod ham reise, og i en hemme-
 lig Samtale igientog alle de vise Ræsonninger,
 hvilke han i saa lang Tid havde søgt at indtrykke
 ham. „Erindre dig min Søn, sagde han til ham,
 „at en ærlig Mands Rygte maae være dit fornem-
 „meste Mærke i Verden. Uden dette Rygte
 „er Dyrer selv ingen Dyr meer, og Lasterne hører
 „med det op at være Laster: Verden dømmer os
 „ikke efter det vi virkelig ere; men efter det vi synes
 „at være. Ved nogle smaae til rette Tid udøvede
 „Dyrer, og ved en klog Velvillighed imod Men-
 „neskenes Videnskaber, overtaler man dem let til
 „at troe, at man er et Myrster af Dyr, og forhver-
 „ver sig derved den Bequemmelighed, sikkert at
 „kunne leve efter sit Hjertes Ønske. Endog Bag-
 „vaskelsens Pile miste derved deres Braad. Vort
 „ærlige Navn maa aldrig være tilfals for en ringe
 „Ting, og man maa forstaae at bedrage Verden,

„med ligesaa stor en Klogskab, som den er, med
„hvilkent de søge at bedrage os.“

Opsyldt med saa herlige Lærdomme reiste den unge Hølløse med sin Broder til Akademiet i Leipzig. Enhver fulgte der sine naturlige Tilbøieligheder. Hølløse nægtede aldrig sine Laster et eneste Ønske, naar det kun blev skjult for Verden, denne ene forfærdelige Dommer, som han skuede. Et vist Skin af Lærdom, hvilket han uden megen Møye erhvervede sig, og den strengeste Jagttagelse af Belæstændighed og den udvortes Religion, gav ham Rettighed til en retskaffen og lærd Mands Navn. Under Beskyttelsen af denne offentlige Roes, begik han hemmelige Skamgierninger, og sølte enhver Hyklers Fornøjelse, den Fornøjelse at nyde paa engang Dydens Høragtelse og et fordervet Hiertes lastefulde Glæder. Han smigrede den Ugudelige og Daaren, naar hans Egennytte udfordrede det, og efter Forholdet af denne Egennytte udregneede han ligeledes Graderne af sit Venskab.

Friskfyhr var just det Modsatte af ham. Alle hans Timer vare deelte imellem Skisger, Drif, og uværdige Venner. En naragtig Stoltthed forledte ham endog til, at søge en Berømmelse i selv at tilstaae sine egne Ryggesløsheder. Han tabte meget hastigt sit gode Rygte, og han blev overmaade glad fordi han havde mistet det. Hyklerne, og de,
som

som endnu vare noget mindre flyede for ham, og hans nedertrægtige Bekiendter belønnede hans Aabenhiertighed imod dem dermed, at de forførte og bedrog ham. Hellere vidste fortreffelig at benytte sig af sin Broders Tilbøieligheder. Saa ofte som han, uden Fare for at blive røbet, kunde gjøre det, var han ham behjælpelig i en nye Lidelselighed, og erholdte derfor ved sin Broders Edelmødighed meget anseelige Foræringer. Dog alligevel var han altid den Første, som udbredte sin Broders Feil. Han sukkede for alle sine Bekiendtere over dennes Uordentlighed, og efterlod ikke at opfylde sin Formynders vise Raad, hver Dag at gjøre den unge Frisfsyhr mere ryggesløs og mere forhadet.

Hr. Frisfsyhr havde hidindtil ikke kiendt Kierligheden, uden af den dyriske Drift, som han havde bemærket ved de nedrige Creaturer, hvormed han daglig omgikkes. Han lærte at kiende den nærmere, da han levede nogle Værelser hos en vis Jomfrue Høst. Denne Jomfrue havde vel allerede, siden den for Fruentimmerne farlige Tidspunkt, seet tyve Foraar visne, men hun havde en Pige, hvilkens Naturen havde meddeelt ligesaa mange Skionheder, som den havde nægtet hendes Jomfrue. Hendes Dyder lignede hendes Skionhed. Hun kom aldrig fra hendes Jomfrues Dyne; tillige med hende bad og skieldte hun daglig paa Kierligheden,

og paa den nu værende, men dog fornemmelig fruentimmerlige Verdens Ondskab. Vi forbigaae en nøyere Afskildring af denne anden Pamelas, fordi vi skulde behøve en fortreffelig Richardson's Pensel, til en saa fortryllende Originals Skilderie. Hr. Frisfkyhr, som var ikke meget beskednere end Hr. B., og havde ikke et meget fordeelagtigere Begreb om en Leipziger Stuepiges Dyd, end denne om en engelsk Kammerpiges Kundskab, erklærede den artige Johanne, saaledes heed Stuepigen, meget gesvindt ved alt for tydelige Friezheder, som han tog sig selv, at han havde Tilbøielighed for hende. Den fortørnede Johannes rasede Brede, hendes Trudseler, og den Styrke, hvormed hun rev sig løs fra ham, satte ham i Forundring. Denne Modstand var forbundet med alt for saa Kiendetegn af Forstillelse, til at Hr. Frisfkyhr kunde love sig paa denne Maade, at blive lykkelig i sit Øhemærke. Han troede, i Følge den Kundskab, som han roste sig af, at have om de Leipzigske Fruentimmere, meget let at kunne rette den Feil, som han havde begaaet. Han forvandlede sig ligesom Jupiter i en Guld-Regn; eller at tale saa fornuftige Menneſker kan forstaae os, han fastede, ved den første bekvemteste Leilighed, et temmeligt stort Antal Dukater i Johannes Forflæde; men han blev næsten maalløs, da han saae, at hans Dukater blev med Foragt kastede paa Gulvet,

vet, og denne trodsige Pige forlade ham med en spodsk Latter. Alle hans efterfølgende Forøringer havde ingen bedre Skiebne.

Hr. Frisfshyr blev ved Johannes Haarhed kuns desto mere forelsket. Han begyndte at se, at hans Tilbøielighed for denne Pige, var af en gandske anden Art end den, som han forhen havde havt for andre Fruentimmere. Hendes Dyd aftvang ham Erbødighed. Han søgte med en Slags Brangvillighed, at han ikke var hende værd. Dette unge Menneske var endnu ikke saa fordærvet, at han jo kunde see det Labyrinth, hvori han havde forvildet sig. Han sukede endog undertiden over den Bænke han bar, men han var for svag til at kaste den af sig. Han gjorde, i en eller anden fornuftig Time, Himmelen hundrede Løfter, og opsatte stedse Opfyldelsen af dem til den Dag i Morgen, og denne Dag kom aldrig. Imidlertid havde den Eidskab, han bar for Johanne, bortjaget alle andre Eidskaber. Han frasagde sig alle sine sædvanlige Forlystelser, for med dobbelt Møye at kunne angribe denne Piges Hierte. Saaledes river Mennesket sig i Almindelighed kuns da løs fra en Last, naar det vil overgive sig til en anden, som er tvertimod den første.

Den listige Frisfshyr iagttog, at hans Elskede besad Stolthed. Med den kierligste Erbødighed

wilde han angribe hende fra denne Kant, og derved fortjene hendes Kierlighed.

Han blev paa engang den sædeligste Elsker. For at kunne see Johanne tiere oprettede han et nøyere Bekjendtskab med Jomfrue Høst. Om endskiøndt Jomfrue Høst ikke ret vel kunde see uden Brillen, saa var hun dog skarpsynet nok, til at kende, at Hr. Griffsyhr var en smuk Mandsperson. Hun var endog saa indsigtsfuld, at hun af hans hele Opførsel sluttede sig til, at han maatte være forelsket. Kuns imod enhver Læsers Formodning, undtagen en gammel Jomfrues, sluttede hun, han var forelsket i hende. En vigtig Statsforandring tildrog sig nu i hendes Forstands Rige. Hun gjorde sig strax fire Aar yngre for Johanne, og blev paa Øjeblikket 30 Aar gammel, da hun dog ellers efter hendes eget temmelige urigtige Bidnesbyrd havde været 34 Aar. Hun ilede skielvende til Speilet, til hvilket hun i mange Aar ikke havde givet en eneste venligt Øjekast. Med Sukke oversaae hun Ruinerne af sin Skønhed, talte alle hendesrynker, og saa ofte hun igientog det, talte hun altid nogle mindre af den. Alle Fortællinger, som angik noget, der for lang Tid havde tildraget sig, begyndte hun med de eftertrykkelige Ord: da jeg endnu var et Barn, og Johanne maatte sørge for at have Puder nok i Beredskab, paa det hun dermed kunde skjule nogle forbistrede graae Haar.

Ingen

Jngen af Hr. Frisfkyhrs Indtagenheder undskydede den opmerkssomme Høst. Endog hans forelskte Alrier, som han med en forfærdelig Basstemme udbrode til sin Johannes Vre, klang ligesaa fortryllende i den tilhørende Høsts Bærelse og Hierte, som den meest berømte Sangerindes i en Opera.

Den lykkelige Elsker opdagede uden megen Umage sin uventede Erobring. Han smigrede hende endnu meere, fordi han ansaa hendes Bevaagenhed, som et Middel til at opnaae sine Hensigter med Johanne, og derved gjorde han hende desto mere forelsket. Imidlertid da Gierlighed og Hyllerie, tvende Laster, som Hr. Frisfkyhr meest hadede, usensbarlig fordi han selv manglede dem, vare just hendes herskende Lidenskaber, saa blev hendes Billede ved deres Kierlighed kun desmere hellig i hendes Elskers Øyne. Med saa megen Foragt som han paa den ene Side beløe Jomfrue Høstes Daarlighed, med saa megen Fortred saa han paa den anden Johannes uovervindelige Dyd. Alle Forsøg vare forgieves. Johanne besad Smag i de skønne Videnskaber, omendskiøndt det ikke gik videre, end at hun talte meget slet Fransk, og i hendes Jomfrues Fraværelse med megen Fornøjelse plejede at igiennemlæse Picander. En nye Snare for Johannes Kyndighed. En fattig Digter,

Udsø'lighedens Søn, som stod i Fare — —

at forhungere,

skulde i den gavmilde Frisfkyhrs Navn, ligesom en Orphæus, søge at tæmme denne Tigerindes Hierte. Men, barbariske Deylige! Uæst og uden Beundring kom den Meisenske Sangers Mesterskyster i ubrudte Breve, endog med en Rendetøs tilbage. Al hans Erbødighed, alle hans Sukke, Klager og Eder hjalp ham ikke videre, end at han i Steden for den forrige Stoltshed og Foragt, troede nu at læse i hendes Øyne en med Alvorlighed blandet Venlighed, og et hemmeligt Bink, at han ikke var i hendes Hierte aldeles ligegyldig. Desuagtet var altid Dyden, den evige Dyd Begyndelsen og Enden af hans Elskedes Taler.

Jomfrue Sædelig's Ulykke, et Fruentimmer af en exemplarisk Vandel, som var bleven Mama, uden at have erhholdet Tilladelse af Præsten, at kaldes Madame, raabte Jomfrue Høst en Eftermiddag til sig paa en kort Kaffe-Besøgelse. Hr. Frisfkyhr lod ikke disse kostbare Minuter blive spildte. Han beklagede sig nu for Johanne over sine Videsser i en ømmere Tone end nogen Tid forhen. Hun syntes rørt. Endnu mere hun forraadede en Slags Bedrøvelse, ja endog en vis Forlegenhed. Nogle Taarer faldt udaf hendes deylige Øie. Hr. Frisfkyhr blev dem vaer og
gik

gik hæftigere løs paa hendes Hierte. Hun samlede snart hendes Standhastighed igien, og med en Henriette Biron's og en Clarisses Mine tiltalte ham saaledes: „Min Herre! hvorfor quæler „De forgieves en ulukkelig Pige? Denne Dyd, „som De forfølger, er min eneste Rigdom, og den „er mig dyrebare end alle Verdens Kostbarheder; „Min Stand fornedrer mig alt for meget til at jeg „kunde fortjene Deres Kierlighed paa en tilladelig „Maade, og mit Hierte er for stolt til, at det „skulde ønske at besidde det paa nogen anden. „Det kan altsaa være Dem ligemeget om mit Hierte „er sølsomt eller ufølsomt imod Dem.“ Derpaa gik hun med en majestætisk Stoltbed forbie den ærbødige Friskfyr udaf Bærelset, og efterlod ham i en maalløs Forbauselse over en Art af Skabninger, som han endnu ikke havde fundet i den fruentimmerlige Verden. Dog alligevel var han ved al sin Forbauselse glad, at have opdaget at Johanne ikke var ufølsom imod ham.

Hr. Friskfyr kom om Morgenens derpaa med sin sædvanlige Munterhed ind til Jomfrue Høst, som, efter en Kaffe-Besøgelse, hvor hun kunde lade sin bagtalerske Tunge frit Løb, havde havt en meget behagelig Nat. Ligesom et udtørret Hedeland forgieves ved en usformodentlig Soelstraale om Vinteren søger at fornyngre sig, saaledes opklaredes Jomfrue Høstes Ansigt, og tabte
paa

paa engang saa mange Rynker, som det var mueligt. Frisfkyhr kiendte den Smag, som dette forstaa-
dige Fruentimmer besad i at vælge det, der hører
til en forskionnet Pynt. Han viste hende nogle Prø-
ver af Silketøyer, og bad hende med en smigrende
Mine, at sige ham hendes Tanker om dem. Jom-
frue Høstes Hierte hoppede af Glæde. Silke-
tøyer! for hvilken anden end hende kunde den ga-
lante Hr. Frisfkyhr gjøre det Kiøb. Hun neiede
adskillige Gange for ham, i denne overdrevne Glæ-
de, med ligesaa stor Taknemlighed, som om hun
allerede havde faaet dem. Efter en meget skarp
Undersøgelse sagde hun endelig med den største Be-
skedenhed, at af alle disse vilde hun ingen hellere
bære, end dette med den hvide Mohrs Bund og de
store røde Blomster. Johanne bekræftede efter
Begiering ved et sødeligt Bifald hendes Jomfrues
gode Val, og den listige Frisfkyhr gik ud af
Stuen uden at erklære sig videre.

Jomfrue Høstes Gierrighed og Kierlighed
talte enhver Minut, naar den forelskede Frisfkyhr
vilde nedlegge sin Foræring for hans Gudindes
Fødder. Ved den ringeste Lyd foer hun op for
at see, om der ikke var nogen med en Pakke. En-
delig kom der en Kone, som havde noget Tøj ind-
viklet i et hvidt Klæde. Jomfrue Høst rendte
med Utaalmødighed imod Konen, saa at hun nær
var falden omkuld. Men, du tvære Lykke! Neppes
kunde

kunde hun forsvare sig ved Hielp af hendes Hoved-
vandsæg imod en Besvimelse, da hun hørte Konen
nævne dette nu forfækkelige Navn Johanne.
Johanne! Johanne! raabte hun, beed sig i
Lippenne og sagde det i en Tone, som paa engang
udtrykte hendes Nysgierrighed og hendes Frygt.
Johanne kom ind og tog af Konen en vel forvaret
Pakke, der efter hendes Sigende blev hende sendt
fra hendes Moder. Pigen, som ligesom alle Tje-
nestefolk, undertiden var stem nok til at quæle hen-
des Jomfrue, giettede Jomfruens Nysgierrighed
af hendes funklende Øyne. Hun gik ind med
Pakken i sit Kammer, uden at aabne den i hendes
Jomfrues Nærværelse.

Hvor forbauset blev ikke Johanne, da hun, i
Steden for en Pakke fra hendes Moder, just saae
det Stykke Silketøj, som hendes Jomfrue, der
besad saa stor Indsigt i et smukt Fruentimmers
Øynt, havde udsøgt. Der laae kun følgende
saae Linier derved fra Hr. Friskfyhr:

Deilige Johanne!

„Usslaae dog ei at imodtage denne eneste For-
æring, for hvilken De ikke saa meget har min
„Kierlighed, som min Høragtelse, jeg fylder
„Deres Øyde, at takke.“

Friskfyhr.

Jo:

Johanne kastede fuld af Forundring snart et Blik paa Brevet, snart et paa det for hende udbredte Løyn. I dette Øyeblik var hendes Tilbageholdenhed underkastet den haardeste Prøve. Enhver Blomst paa Løynet gav hende en Erindring om den Seyer, som hun i en saa fortryllende Pynt, skulde erholde over hendes Medsøstres Stoltthed og Misundelse, og over Mandspersonernes Hierter. Hun kunde umuelig nægte sig den Fornøjelse at holde Løynet til Kroppen, og i et sønderbrudt Speyl, for hvilket hun havde Jomfrue Høstes Godhed at takke, besaae hun sig vel hundrede Gange, og sandt hver Gang mere Behag i sig selv. Midt i denne Forsængeligheds Kamp, og i disse spidsfindige Betragtninger over den fruentimmerlige Værelse, brak Jomfrue Høst, som en Lovinde, hvilken man har frataget sit Rov, ind i Kammeret. Enten Nygierrighed, eller en hemmelig Ahnelse om Faren, bevægede hende til at overrumple hendes egen Pige. Kun en gammel og foragtet Jomfrue kan selv indbilde sig hvor stor hendes Værd, hendes Hevn-gierrighed, ja hendes Naferie var, da hun saa det ullykkelige Silketøyn i hendes egen Piges Hænder. Hun bemægtigede sig i den stakkels Johannes første Bestyrtelse Brevet, og paa engang læste hun den for hende saa smertelige Udvikling, angaaende Hr. Frisfshjers Kierlighed.

Med en hellig Jorighed udøste denne dydige Jomfrue Strømme af Skieldsord paa den forstærkede Johanne, ingen Forbrydelse var saa afskyelig, at hun jo fik Skyld for den. Johanne, som aldrig var maalløs i at forsvare sin Dyd, og som nøie kiendte hendes Jomfrues Karakter, blev drevet til at besvare saadan en skammelig Uret, i samme Tone, hun talte om visse Skinhellige, om Jversyge, og om disse Jomfruer, som havde været i Moden i forrige Aarhundrede. Den fortørnede Høst blev derover saa gandske uds af sig selv, at hun tog en stærk med Sølv beslagen Bønne-Bog, hvilken hun sielden pleiede at lægge fra sig, og sloa hendes Fiende med, den i Hovedet. Slagget traf saa ilde, at den stakkels Pige fik et Hul gandske nær ved Lindingen, og faldt ned paa Gulvet.

Hr. Frisfshyr havde vildet i Nærheden hemmelig lure paa hans Skionne, hvorledes hun optog hans Foræring. Han ilede derfor strax ved denne tragiske Scene sin Elskelige til Hielp, og med gandske liden Verbødighed, kastede han Jomfrue Høst, som gik løs paa ham just med det samme hellige Baaben, ud af Kammeret. Hun saae Modpartiets Styrke, og lod sig nøie dermed, at hun ved hendes Skrig forsamlede en Mængde Nysgierrige omkring sig, for hvilke hun med meer Eftertryk end Kierlighed til Sandhed affkildrede Hr. Frisfshyr, og hendes Pige, som de to meest afskyelige Creaturer.

Jomfrue Høst var saa ubarmhiertig, at hun endelig vilde lade den stakkels Johanne kaste udaf Huset, uagtet hendes Saar, paa det hun, som hun meget andægtig erindrede, ikke skulde have Deel i et saa skammeligt Menneskes Forbrændelse. Men den forfærdelige Friskfyhr truede med en Hercules's Næve, at alle de, skulde faae en Vinkke, som uden hans Tilladelse understode sig at røre ved den saarede Johanne. Han lod hende forbinde, og bringe hen til et Fruentimmer af hans Bekiendtere, hvor han sergede for hendes Forsiegning. Han stattede derpaa selv strax bort, og tog, triumpherende og ei uden den meest bidende Skæmt, Afsted fra Jfr. Høst.

Bagtalelse var denne foragtede Elskerindes eneste Tilflugt, og hun betiente sig meget eftertrykkelig af den. Hr. Gulkepeer erfoer strax af hende selv hans Myndlings Udsævelser, meget anseelig forøgede. Den stakkels Friskfyhr blev i alle Selskaber affildret som det nederdrægtigste og ugudeligste Menneske, og Jomfrue Høst hvisskede hele Byen i Øret, at han med stor Bekostning underholdte et liderligt Menneske, som allerede var frugtsummelig ved ham. Pøbelen beundrede imidlertid det Had, som Jfr. Høst havde til Lasterne, og kunns Hr. Friskfyhr vidste Kilden dertil. Hans Broder fik ved denne tjenstfærdige Dame beqvem Leilighed, at svare paa de mange Spørsmaal, som man ofte gjorde ham i Anledning af hans Broders Lideligheder, med

med at løfte paa Skuldrene, og koldsindig at forsikre, at hans broderlige Kierlighed aldrig tillod ham at troe det. Hr. Frisfsyhr var meget ligegyldig ved alle de Bagtalelser, som baade hans Venner og Fiender underholdte sig med paa hans Vres Bekostning. Digteren eller Romanskriveren skulde maafee af Smigrerie imod sin Helt, ufeilbarlig kalde denne Egegyldighed, en viis Mands Høimodighed, hvormed han er i Stand til at taale ilde Estertaler. Jeg, som en blot Historiskriver, er oprigtigere. Denne Egegyldighed stammede ned fra hans egen naturlige Fetsindighed, der ikke var vandt til at lade andre end hans egen Villie dømme over sine Handlinger.

Johanne havde imidlertid, omendsskiønt efter en lang Sygdom, hvortil Jfr. Høst angav andre Aarsager end Hr. Frisfsyhr, igien erhholdet hendes forrige Sundhed. Hendes Elffers Omhyggelighed havde i al hendes Sygdoms Tid været utrættelig; men saa reen som denne og syntes, saa var dog urene Begierligheder Kilden til dem. Johanne skulde desto snare blive bevæget at belønne hans Omhyggelighed med hendes Vres Forliis. Han bedrog sig. Denne haardnakkede Pige blev ved al den Forbindtelighed, som hun skyldte ham, mere streng imod ham. Hun beklagede sig over ham, at han havde giort hende ulykkelig, at han havde berøvet hende sit gode Rygte. Hendes smukke Dine udøste bestandig

Taare, og disse Taare opvækkede i hendes Elskers Hierte, en Følelse, som han sielden pleiede at føle. Tillige med alle hans Paster havde han et virkelig menneskekierligt og selsomt Hierte. Men, da dette Hierte bestandig tumlede fra en Paster til en anden, saa liguede det, uagtet alle disse ædle Egenskaber, alle andre Ugudeliges Hierter. Johannes Bebreidelser satte det nu i Bevægelse, rørt af dem, og skamrød over sin egen Karakter, sneeg han sig hjem, og søgte i nogle fortredelige Timer, at det ikke er Pasterne, som kan giøre Mennesket lykkeligt. Hans Beundring over hendes Dyd og hans Kierlighed forenede sig med hverandre. Han forekastede sig, at han ved hans utidelige Lidenskab havde berøvet denne elskværdige Pige de saa Livets Lyksaligheder, som hun i sin ringe Tilstand havde nydt hos Fr. Høst. Endog hendes gode Navn var ved hans Opsørsel blevet et Offer for Fr. Høstes Hævn. En vis heimodig Anger bemægtigede sig hans Siel, da han estertænkte, hvor ul lykkelig han havde gjort den som han elskede. Dreven af Heimodighed og Kierlighed fløi han til hans Elskede.

Med hvilken Forbauselse overfaldt han ikke den stakkels Johanne, der var beskieftiget med hendes sædvanlige Græmmelse, da han med den største Glæde nedlagde en Ægteskabs Contract, og en Forsskrivning af hans hele Formue paa hendes Skød! Hun satte sig i lang Tid imod hans ædelmodige

Til-

Tilbud, men paa saadan en Maade, at hun maatte blive overvunden. Hr. Frisfsyhr saae nu at han blev elsket og at Besiddelsen af Johannes Hierte var hans gandske Lyksalighed. Et halvt givet, et halvt taget Kys bekræftede denne nye Forbindelse. Deres Samtale var den første Dag kierlig, den anden lystig, den tredie fortroelig, og den fjerde, — af, den fjerde — Johanne bad, hun truede, hun sagte at flye, og flyede dog ei. Hun streed, men asmægtig. Taarer, Vebreidelser og Fortvilelse verlede snart af med en kort Fornøielse. Hr. Frisfsyhr stillede hende halvt tilfreds ved det Bøste, inden saa Dage, at overgive hende Rettighed til at være hans Ægtefælle.

Dette unge Menneske gik noget mindre forelsket bort fra Johanne, end da han kom til hende. Imidlertid var han saa ædelmodig ikke at forandre noget i sit Bøste, kun at det i nogen Tid skulde holdes hemmeligt. Han aabenbarede sin Beslutning for Johanne, og hun billigede den med megen Omhed. Det var just Dagen for den Dag, paa hvilken Hr. Frisfsyhr i et fremmet Sogn vilde lade sig vie til Johanne, da han saae et Menneske i Liberie, at træde ind i hans Bærelse. Denne Fremmede forsikrede ham meget vidtøstigt, at blot den Drift, at redde en saa vakker ung Herre fra den yderste Ulykke, havde bragt ham til at tage sig denne Frihed. Derpaa fik Hr. Frisfsyhr at vide,

at Johanne var det allergemeneste Fruentimmer, at hun i lang Tid havde havt utilladelig Omgang med en vis Karl, og at hendes hele Dyd var kun blot en Forstillelse for at lokke Hr. Frisfsyhr i hendes Garn. Et Brev, skrevet med Johannes egen Haand, som den Fremmede viste frem, og hvori hun lod hendes forrige Elsker vide, at hun befrygtede fortredelige Følger af Deres hidtil værende Kierlighed, efterlod den bedragne Frisfsyhr ingen Tvivl meer. Han blev rasende. Den Fremmede gav ham det Løfte, at han med en vis Summa vilde bestikke den Kone, hvor de to Forelskede holdte deres utilladelige Sammenkomster, paa det at Hr. Frisfsyhr selv kunde være Vidne dertil. Han gav ham den forlangte Summa og endnu en Forøring for hans Redlighed, hvilken han meget fløt fortiente. Men den Ubekiendte lod sig ikke mere see. Hr. Frisfsyhr blev utaalmodig at vente længere efter ham. Han forsoiede sig til Johanne, og med de hæftigste Bebreidelser viste hende Brevet. Efterat hun var kommen lidt tilrette igien af den første Skræk, forlangte hun at læse det. Saasnart som hun havde faaet det i sin Magt, rev hun det i gandske smaae Stykker og kastede det for hendes Elskers Fødder. Hun blev da dristig nok til at sige Hr. Frisfsyhr med megen Hefstighed, at hans egen Nederdrægtighed havde udtænkt denne Bagtalelse, for at befrie sig fra hende, efterat han

hav-

havde berøvet hende Vren. Hr. Frisfsyhrs skammelige Begegnelse forbittede hende kun mere. Hun eiede hans Forskrivning. Hun vendte sig til Hr. Hulsepeer med den, og bad om Retfærdighed. Hr. Frisfsyhr havde ingen Beviis imod hende, Brevet var revet i Stykker, og den Ubekjendte var bleven usynlig. Efter en hemmelig Samtale med Johanne, erklærede Hr. Hulsepeer sin Myndling for straffskyldig, og nedte ham til at udsætte 200 Rdl. aarlig til Johannes og det Barns Underholdning, som skulde fødes af hende. Af Medlidenhed for en falden Dyd tog han den stakkels Johanne til sig i Huset, for at bringe hende paa den rette Wei igjen. Hun bekom den afdøde Jfr. Susannes Embede. Den fromme Hulsepeers ædelmodige Gierning var i lang Tid en Beundring for den hele Egn, kun de, som han kaldte ugunkelige Mennesker, dreve Spot dermed. Hr. Frisfsyhr glemte snart den Fortred, som denne ulykke- lige Begivenhed havde forarsaget ham i nye Udsøvelser, og fordi han nu ansaae Dyden som et Hiernesvind, saa hadede han den desto mere. For med et Ord at opløse Læserens Uvished, saa maae vi sige, at denne Johanne virkelig var det gemeenste Creatur. Saasnart som hun saa Hr. Frisfsyhrs heftige Lidenskab, udvidede hun sin Vergierrighed til et Ægteskab med ham. Det gelingede hende, hun blev derfor stolt og koldsin- dig

imod hendes første Elsker, der just selv var den Ubekjendte. For at hævne sig forraadede han hendes Fæster til Hr. Frisfskyhr, og bedrog ham under et passende Foregivende en anseelig Sum Penge fra, med hvilke han gjorde sig usynlig. Saaledes maatte Dyden tiene lastefulde Menneſker til at bedrage et Menneſke, som uden at være dydig, dog var redelig.

Hr. Hølløve ſaae med en hemmelig Glæde den Ubefindighed, med hvilken hans Broder endnu engang overlod ſig til ſine Begierligheder. Omendſkient han ligesaa lidet ſom Hr. Huſkepeer forglemte, naar der var Bidner tilſtæde at fraraade ham denne hans uordentlige Levemaade, ſaa vare de dog begge, for hemmelige Aarſagers Skyld, omhyggelige nok til at underholde ham i hans Ryggeløſheder, den ene ved aldrig at lade ham mangle Penge, den anden derved, at han paa en forſigtig Maade, ſom ikke var hans antagne Karakter til Eſtertale, indviklede ham i nye Bekjendſkaber, hvorved han kunde ſaae Leilighed til at ſtyrte ſig i nye Uordentligheder.

Hr. Frisfskyhrs kloge Broder havde aldrig været en Fiende af ſine Lidenſkaber. Tilbøielighed for det ſmukke Kion var ikke en af hans ringeſte. Han fandt Middel til at ſtille den tilfreds, uden at han derved ſatte ſin erhvervede Berømmelſe, at
være

vare det ordentligste og ærbareste Menneſſe af Berden, i Fare. Imidlertid lod han næſten aldrig nogen Dag gaae forbie, uden at have udeøvet en liden dydig Handling, og dog ſatte han aldrig nogen af dem i Verk, uden derved at have Henſigt til en vis Laſt. Vi ville lade os nøie med at udføre en enesſte Hiſtorie, ſom ſkal ſætte hans Karakter i et klarere Lys.

Hr. Hølløve kom en Dag tilligemed nogle af hans Venner i et ſmukt Veir tilbage fra en Spadſeregang, da en Mængde Folk, ſom vare forſamlede uden for et uanſeeligt Huus i Forſtaden, opvækkede deres Nyſgierighed. De ſornam, at en fattig Enkes Ulykke havde draget diſſe Nyſgierrige derhen. Hun var bleven hendes Bert ſkyldig for Leien. Hendes Kreditor, en Mand af anſeelig Formue, og ſom ved milde Stiftelser og rige Almiffer, hvilke han til en beſtemt Tid lod uddele med viſſe Høitideligheder, havde forhvervet ſig en from og medlidende Mands Koes, benyttede ſig af den Magt ſom Lovene tillod ham, og lod hendes daarlige Huusgeraad kaſte paa Gaden. Denne ſtakkels Kones og hendes Datters Laare, en Pige, paa 16 til 17 Aar, gjorde ingen videre Indtryk paa alle de Tilſtødeværende, end at de gav dem Leilighed til at lee og drive Spot med de tvende Ulykkelige. Kunſ Hr. Hølløve var den enesſte, ſom denne Mangel, hvilken han ſaae afſkildret i diſſe Perſoners An-

figter, aspressede Sukke. Han erkyndigede sig om Enkens Gield. Den hele Fordring beløb sig til nogle saa Rigsdaler. Han gjorde derpaa Selskabet, som bestod af Folk af god Stand og Fornu, det roesværdige Forslag, at betale den. Om endsskiont den mindste Deel hørte dette Hr. Hølløres Forslag med Fornuelse, saa udfordrede deres Væ dog at billige det. Den stakkels Enke saae sin Kreditor stillet tilfreds, og erholdte Tilladelse, efterat hun havde betalt Leien forud, endnu en Uge at beholde hendes elendige Værelse. Denne uhykelige Families Velsignelse, ja endog Tilskuernes Bisid, som maatte beundre en Dyd, de selv mangede, var Belønning nok for dette ædelmodige Selskabs ringe Velgierning.

Det var langt fra Hr. Hølløres Tanker, at lade det beroe ved denne ringe Hielp. Hans Broders Rundhed, den Klogskab hvormed han bedrog ham, hans Sparsomhed, og hundrede andre Veie satte ham altid i Stand til, at have en anseelig Sum Penge imellem Hænderne. Han forseglede 6 Dukater i et Stykke Papiir, og sendte det Dagen derpaa til den stakkels Enke ved en bekjent Kone, hvilken han vidste umulig kunde tie, efterat han forhen havde anbefalet hende paa det ivrigste, ikke at nævne den Person, som var saa ædelmodig. Hans Haab bedrog ham ikke, denne Fortroelige aabenbarede Enken hendes Velgierning.

gjerers Navn, som en ubrodelig Hemmelighed, og Mad. Lettsinn, saaledes hedte Enken, kastede sig om Estermiddagen ned for Hr. Hølløres Fodder, og lod ham see den oprigtigste Taknemmelighed.

Hr. Hølløre søgte ved adskillige tvungne Miner, som hans Ord tydelig modsagde, at vende Berømmelsen for denne Belgierning fra sig. Med en stærk Modtvillighed over hans Fortroelige antog han endelig halvveis Enkens Taksigelse. Ved bestandige Sukke over Verdens Ondskab, der er saa haardhiertet imod deres nødsidende Næste, tilbød han hende all den Hielp, som var ham muelig. Han gav hende Penge til at leie sig et beqvemmere Bærelse, og lovede at vilde understøtte hende med de nødvendigste Udgifter saa længe, indtil hun ved hendes egne Hænders Arbeide kunde være i Sikkerhed for Mangel. Men tillige indprentede han hende paa det alvorligste, under hans Vedtænmødheds Forliis, at holde hans Belgierninger taus. Han viste hende, at hans, hendes og hendes Datters Være udfordrede det. Enken, som tillige med hendes Datter næsten henflød i Taknemmelighed, lovede ham alting, hvad han forlangede, og Forsigtighed forbandede hende, at holde sit Løfte.

Førend hun gik bort, gjorde hun en liden Afskildring af hendes Historie for Hr. Hølløre. Hun var en Krømmers Enke, hvilken hun havde tilbragt

en

en fien Formue , denne Egtfælle , som hun paa det ømmeste elskede , belønnede hendes Kierlighed med at opofre sig til de nederdrægtigste Ryggesløsheder , og gjøre sig og sin Familie ulykkelige. Hans Ødselhed skaffede ham en Mængde Kreditorer paa Halsen. Hans Kone reddede ham ved det hun blev borgen for hans Gield og underskrev sig at betale den. Hun vandt intet andet derved , end at hun styrtede sig i den samme Mangel , som tilforn Luns allene havde truet hendes Mand. Han døde under den smerteligste Pine , at han var Aarsagen til sin Kones og Datters Elendighed. Mad. Lettsinn saae sig snart udsat for den forfærdeligste Armod. Uden at finde Barmhiertighed hos hendes Næste , blev hun af hendes Kreditorer forfulgte fra en Krog til den anden. Den Dag , da Hr. Hellsøre lod hende see den første Prøve af hans Uedelmodighed , havde hun ikke vidst , hvor hun skulde tage en Bid Brød fra. Ved saa rørende en Fortælling flød Taarene strømmeviis ned paa hendes Belgjorers Kinder , og hans medlidende Hierte tilod ham ikke , at lade Enken og hans Datter gaae fra sig uden en nye Foræring.

Mad. Lettsinns Fortælling var oprigtig paa en eneste Omstændighed nær. Hun havde forglemte den Andeel , som hendes eget Hierte havde i hendes Ulykke. Hun var den aabenhjertigste , jaendog den dydigste Kone af Verden. Men , hun
og

og hendes Datter besad den ene Feil, ikke at kunne taale Mangel. En alt for rigelig Huusholdning havde været en af Marsagerne til deres Ulykke. Jo mindre de vare vant til deres elendige Omstændigheder, desto besværligere faldt de dem. Denne Egenkab fordoblede deres Taknemmelighed imod Hr. Hølløse, som havde reddet dem ud fra en for dem saa smertelig Kummer.

Ved denne ædelmodige Belgierers Hielp, og en liden Fordeel, som de erhvervede sig ved at sye for Folk, besandt denne liden Familie sig snart igien i Besiddelse af alle de Bequemmeligheder, som de kunde ønske sig. Mad. Lettsinn saavel som hendes Datter antog nu snart igien deres naturlige Karakter, der hidindtil alleneste var bleven undertrykt ved den Ulykke, som de havde udstaaet. De fik deres forrige Munterhed igien og den Smag, som de tilforn havde havt, i en rolig og bequemmelig Levemaade. Med al optænkkelig Taknemlighed og Verbødighed tilbød de nu Hr. Hølløse, som deres Befrier. Han besøgte dem næsten hver Aften med den største Forsigtighed, og ved enhver Besøgelse overvældede han dem med nye Foræringer.

Hr. Hølløse holdte sig saa længe paa det alernueste inden for de snævraste Grændser af Beløanstændighed og Religion, indtil han var overbevist

viist om , at han nu fuldkommen var Herre over Enkens og hendes Datters Hierte. Derpaa begyndte han noget tydeligere at erklære sine Hensigter angaaende Charlotte, dette var den unge Viges Navn. Seieren over hendes Ufskyldighed havde været den roesværdige Drivefjer til all hans Godgjorenhed. Han indsaae let , at han , af Moderens og hendes Datters Dyd , ikke kunde vente sig andet end Foragt , dersom han ei skulede sine nederdrægtige Begierligheder under en tilladelig Kierlighed. Charlotte var en blomstrende Skionhed paa 16 til 17 Aar. Hendes yderlige Ungdom gjorde hende endnu uersfaren i en hykkelsk Mandspersons Efterstræbelser , og hendes frygtsomme og følsomme Hierte tillod hende ei engang at være ligegyldig imod de Fornøielser , som Kierlighed og Belyst tilveiebringer. Hun troede blot at føle Taknemlighed for Hr. Hølløse , og dog var det den heftigste Kierlighed , uden at hun selv kiendte dens Eidskab. Hendes naturlige Aabenhjertighed tillod hende ikke længe at skule sit Hierte for hendes Elsker. Mad. Lettsinn saae meget hastig Hr. Hølløses og hendes Datters Eidskaber. Hendes egen Oprigtighed og hendes Fortroelighed til denne Ugudeliges laante Dyder lod sig nøie med dennes Løfter og Forsikringer , at hans Kierlighed var den reneste og dydigste ; dette tilligemed Frygten for at miste den unge Hølløses Belgierninger , og føle

følgelig den nu havende Overflod , forhindrede hende fra noiere at indskrænke hendes Datters Omgang med ham.

Den uskyldige Charlotte saae, efter en Fortroelighed af saa Uger , men for sildig , den Fare, som truede hende. Hendes Dyd skielvede for den, og hendes Hjerte var for svag til at sney den. Hvad kunde videre følge heraf , end at hun maatte blive et uhykkeligt Offer for en Hylers Bøllyster. Hun sukkede over sit Tab , da det var blevet uerstatteligt. Hendes Klagemaal raabte forgieves en tabt Dyd tilbage. Den fromme Hellere , som hemmelig loe af hendes Taarer og hendes Uhykker , lovede paa det ømmeste , ved den heitideligste Forening med hende , at giøre alting got igien , saasnart som hans Omstændigheder vilde tillade det. Den stakkels Charlotte, hvad kunde hun videre giøre i disse elendige Omstændigheder , end at være tilfreds med denne Ugudeliges Forsikringer , som havde giort hende uhykkelig ? Mad. Lettsinn hentaredes efterhaanden af Græmmelse over hendes Datters Uhykke. Hun saae sig tvungen til , for at skiule hendes Datters Skam , at fortie hendes Forførsers Ondskab. Hun døde af Bedrøvelse endnu førend Charlottes uhykkelige Forløsning , og efterlod Hr. Hellere den meget forskiellige Berømmelse , at være hendes Belgjører og Morder. Hendes Død tvang hendes uhykkelige Datter til fuld-

kom-

kommen at underkaste sig hendes skammelige Liebhavers Billie. Denne Hylter besad List og Forsigtighed nok til at skule Charlottes Svangerskab, og Freløsning for Verden, og redde sig ud af de farlige Følger, hvori hans Laster havde kundet indviklet ham.

Hr. Hølløse var en Eftermiddag tilligemed et talrigt Selskab, hos hans Broder. Man bankede uformodentlig paa Døren, og Hr. Friskfyr imodtog af et ubekendt Fruentimmer en temmelig stor Dækketurv med en Esterretning, at deri var en Foræring fra en artig Jomfrue. Nysgierrigheden forsamlede strax hele Selskabet omkring Hr. Friskfyr. De tvang ham til i deres Nærværelse at aabne Kurven, og Selskabets Latter var hans Forbauselse liig, da et nyfødt Barn ved sammes Åbning smilede ad Hr. Friskfyr. En derhos liggende Seddel paamindede ham om den Pligt, hvilken han, som Fader, var Barnet skyldig. Hr. Hølløse kastede ved denne Scene kun et Blik af Brede, Skam og Bedrøvelse paa sin Broder, som, i den Forvirring han var i, blev stum ved alle hans Benneres Skiemt. Endelig forsikrede han høit og hellig, at han ikke var Fader til Barnet, og han svor tillige, ikke at give en Halvskilling til dets Underholdning. Den Pengemangel, som Hr. Friskfyr just paa den Tid befandt sig i, og den Vergelse at see sig fremmede Laster paa-

paahørrede, havde uden Tvil meest Andeel i den-
 ne Cede, som var tvertimod hans af Naturen saa
 medlidende Hierte. Hans Benners Skiemt fordob-
 lede kunns hans Jorighed. Han blev saa opbragt
 at han vilde kaste det uskyldige Baren udaf Dø-
 ren. Hans Broder, som hidindtil havde været
 en blot Tilskuer, holdt ham tilbage, og spurgte ham
 i en temmelig bidende Tone, om han endnu ikke
 havde begaaet Paster nok, at han, endnu ved en for
 en Fader saa unaturlig Giernining, vilde fordoble
 den? Hr. Friskfyhr, som var stolt at han og en-
 gang kunde prale med en Dyd for sin Broder, op-
 tog dette Spørsmaal meget ilde. Der fulgte en
 heftig Ordverling derpaa, og Hr. Friskfyhr for at
 legge al Mistanke fra sig at han skulde være Bar-
 nets Fader, blev derved, at han ikke vilde antage
 sig det. Den ædelmodige Helleøre erklærede sig da
 i hele Selskabets Nærværelse, at han aldrig kunde
 tage Deel i denne lille Uskyldiges Faders Gruesom-
 hed, og lade det omkomme. Han antog sig da
 Barnets Opdragelse, efterat han først af nogle af de
 Tilstedeværende havde ladet underskrive et Docu-
 ment, som indeholdt Fortællingen af denne hele Be-
 givenhed. Det hele Selskab gik bort fuld af Be-
 undring over Hr. Helleøres Ædelmodighed og Men-
 neskekierlighed, og fuld af Foragt over hans Bro-
 ders Nederdragtighed, og forglemte ikke at udspre-
 de deres forskiellige Karakter overalt. Hr. Helle-
 øre

øre nød imidlertid med en lige Glæde en Berømmelse, som han ikke havde fortient og den Lykke at have bedraget og bagtalt sin Broder. Barnet, som man havde overleveret Hr. Frisfshyr var den ulykkelige Charlottes Søn. Dets nederdrægtige Fader var vel gaaet glip af en Deel af sit Anslag, nemlig at paabyrde Hr. Frisfshyr Barnets Opdragelse; men han erhvervede sig i det Sted Skin af en Dyd, som er best i Stand til at røre det menneskelige Hjerte, og derfor just ogsaa best skicket til at bedrage det.

Den fromme Hulkepeer var endelig bleven fied af sin yngre Myndlings Udsvævelser. Allerede for nogen Tid siden havde han ikke givet ham saa anseelige Summer som tilforn. Det unge Menneske havde fundet Kredit nok, endog uden sin Formynders Hielp at kunde fortsætte sin ryggeløse Levemaade. Hans Kreditorer forlangte Penge og Hr. Hulkepeer skrev ham til, just til rette Tid, at nu var den Tid forhaanden, som den afdøde Hr. Frisfshyr havde bestemt til Testamentets Aabning og hans Midlers Overgivelse i hans Søns Hænder. Den glade Frisfshyr fløi fuld af Glæde, at han i Fremtiden skulde være sin egen Herre, hen til sin Formynder. Man aabnede den Afdødes Testamente i Rettens Nærværelse. Det var skrevet med den Afdødes egen Haand. Man læste det for den unge Frisfshyr, og neppe var han i Stand
til

til for Skrak, at høre dets Indhold reent ud. Testamentet bestemmede Hr. Frisfsyhr al den Afsdødes Formue, under den Betingelse, at han, ligge indtil den Tid, da det skulde aabnes, maatte have levet efter Religionens og Dydens Forskrift. I saadant Tilfælde efterlod den Afsdøde Mad. Frisfsyhr og Hr. Hølløse kun en liden aarlig Pension. Men saafremt den Afsdødes Søn havde levet aabenbar ryggesløs, saa skulde de to Trediedele af hans Formue falde til Mad. Frisfsyhr og hendes Søn Hr. Hølløse, og, dersom de vegrede sig at antage dem, da skulde samme anvendes til milde Stiftelser, men Hr. Frisfsyhr kun beholde den Trediedeel. Hr. Hølløse var bleven af sin salige Ven overdraget at domme efter Benskabs og Religionens Pligter, hvem der skulde tilhøre Arveparten? Hr. Hølløse syntes af alle de Tilstødeværende at være meest bestyrkt. Han forsikrede, at han aldrig vilde affige en saa farlig Dom. Imidlertid beærede man den afsdøde Herres Fromhed med almindeligt Bifald, hvis Kierlighed til Religion og Dyd ei engang kunde undertrykkes af den af Naturen indplantede faderlige Kierlighed. Hr. Hølløse blev af Retten, som var bleven paalagt, at fuldbyrde Testamentet, nødt til at affige den forlangte Dom. Efterat han længe havde trukket paa Skuldrene, og gjort mange hellige Forsikringer, at han i Dag udøvede den tungeste Pligt i sin hele Livstid,

dømte han, at den unge Frisfkyhr kunde efter den Afjædes Willie ikke være Arving. Hr. Hølløve, som nu efter Testamentet tilfaldt den største Deel af Arven, gav ikke utydelig at forstaae, at han var alt for ædel til at han skulde ville føre sig sin Broders Ulykke til Nytte. Man tillod ham den i Lovene bestemte Tid til tydeligere at give sin Mening tilkiende. Intet overgik den Standhaftighed, med hvilken den unge Frisfkyhr efter den første Skræltalede denne sin Formues, Forliis. Han var alt for stolt til, at han skulde have bedet sin samvittighedsfulde Formynder endnu for hans forskrækkelige Dom, at forglemme hans ryggesløse Levemaade. Han undertrykte meget omhyggelig den ringeste Miskene, som kunde forraade hans Smerte. Endog Hr. Hulkepeer selv kunde ikke andet end beundre et ungt Menneſke, som var opvoxen midt i Overflod og Udsvævelser, og dog ligesom den største Stoiker, med en vis Eiegenlydighed tabe sine Midler paa en Tid, da han brugte dem meest nødvendig.

Denne unge Philosophs Hierte følte mere end alt for meget, hvor meget denne Eiegenlydighed kostede ham. Det blev verelviis beformet af Had til den gamle Hr. Frisfkyhr, af Fortvivlelse, af Frygt for Mangel, af Hævngierrighed, thi den stakkels Hulkepeer syntes i hans Myndlings Dine ikke at være aldeles upartisk, og af en Mængde andre Lidenſkaber. Men han saae og tillige, at om han

forsikrede sig hans Person, og forskaffede ham derved ledige Timer nok, til at anstille just ikke de roesværdigste Betragtninger over sine egne og andre Menneskers Handlinger.

Hr. Frisfkyhr sølte vel at han havde sig selv at takke for den største Deel af sine Ulykker; men hans Hierte sandt stedse Undskyldninger nok til uretfærdig at kunne kalde Straffen større end Forbrydelserne. Hans naturlige Karakter forledte ham til, ikke at bevæbne sig mod sin Ulykke med andet end en haardnakket Trodsighed. Hans eneste Tilflugt var den, som alle Daarer sige til, hvilke i deres Modgangs Tid ville synes store, og dog ei besidde noget, som virkelig kan giere dem store. For ikke ved Fortrydelse, og deres Handlingers Forbedrelse at tilstaae at de have seilet, følge de deres første sæle Forholdsregler, fordoble deres Ulykke, og søge deres Noelighed i at overtale sig selv, at de lide uforstyldt. Af disse Grunde skal man kunde oplyse en af vor Helts Handlinger, som nu strax følger.

Han blev en Morgen tidlig forstyrret i sit ubehagelige Opholdssted ved en Besøgelse, som han ikke formodede sig. Det var hans Broder tilligemed to andre Personer af deres Familie. Hr. Hølløse lod ham vide, at han nu var fuldkommen frie, og hans Kreditorer intet mere havde at kræve af ham. Hr. Frisfkyhr kunde umuelig vide, hvem han
 skulde

skulde takke for 'denne usformodentlige Godhed.
 Hans Broder opløste ham snart den hele Hemmes-
 lighed. Han havde, efter den gamle Hr. Fris-
 fyhrs Billie, antaget den Deel af hans Formue,
 som under ovenbemeldte Betingelse var falden paa
 ham. Men blot den Begierlighed, at redde sin
 Broder udaf den Mangel, som truede ham, hav-
 de kundet bevæge ham dertil. Dersom han havde
 frasagt sig sin Rettighed, saa skulde Pengene i Føl-
 ge den Afdødes Anordning være blevene anvendte til
 milde Stiftelser, og Hr. Frisfyhr skulde da ikke
 kunde have ventet nogen videre Nytte af dem. Hr.
 Hølløse lagde endnu til, at hans Gields Betaling
 var det ringeste, som han var bereed til at gjøre for
 hans Skyld. Han vilde endog igien afstaae ham
 den hele Arv, dersom han vilde frasige sig et vist li-
 derligt Fruentimmer, som han havde holdt utilladelig
 Omgang med, samt alle hans øvrige nordentlige Sel-
 skaber, og give Religionens og sine Pligters Stem-
 me Gehør. Et eneste Aar skulde være Hr. Fris-
 fyhrs Prove-Aar, og hans Broder vilde dette he-
 le Aar igiennem ikke forestille andet end en Forval-
 ter over hans Godser. Hr. Hølløses Betsalen-
 hed udtømmende sig nu med at affkildre hans Broders
 Ryggesløsheder. Han forenede ikke sielden de
 meest bidende Udtryk med de heftigste Skjeldsord,
 og afmalede ham tillige som det latterligste og neder-
 drægtigste Menneske. Just derved at han forne-

drede ham, som om han kunde være værre end det stemmeste Skarn, opnaaede han sit Niemærke. Hr. Friskfyhr fandt sig paa det høieste fornærmet over den Maade, hvormed hans Forsæller bleve ham forekastede. Han besvarede hans Broders Brevidelser, med al den Brede som hans forternede Stoltthed kunde formaae. Kun de tvende Beslægtedes Bistand reddede Hr. Hølløse fra nogle Voldsomheder, som den forternede truede ham med. Langt fra enten at tilstaae sine Ryggesløsheder, eller at love nogen Forbedring, forsikrede han med de eftertrykkeligste Eder, at han ikke vilde lade sig forrekrive Love for sine Handlinger af andre end sin egen Villie. Al Hr. Hølløses Godhed blev med den største Bitterhed foragtet. Denne Bedrager var listig nok til endnu engang at igientage sit Løfte, da hans Broders Brede var kommen til den høieste Spidse. Han erholdt det Svar, som han ønskede sig, nemlig, at en ærlig Mand aldrig, ved at antage nogle Belgierninger, vilde giøre sig en Høfler forbunden. Hr. Hølløse forsikrede derpaa med et frontt Suk og ved at lade en tvungen Taar falde af sit Øie, at hans Broder selv vilde sin egen Ulykke. Han lagde en Berel paa 1000 Rdl. paa Bordet, og erklærede, at han ikke mere kunde holde den ringeste Omgang med saa haardnakket et Skarn. Han vovede slet intet ved at tilbyde sin Broder den Foræring. Hans Stoltthed og Hastighed var ham

be-

bekient. Berelen faldt, som han saae forud, reven i Stykker for hans Fodder, og han forlod Hr. Frisfshyr, uden at have videre Befymring for ham, end den at han betalte hans Gield. Denne Ulykkelige var nu vel frie igien; men hans Elendighed tog derved mere til end af. Han søgte vel at quæle de Smerter, som denne Hændelse forarsagede ham ved nye Uordentligheder; men dette varede kun en kort Tid, og han besluttede dem med den bedrøvelige Skiebne, at han skaaatte lade sig anbyrve under et nyt oprettet Regiment.

Hr. Helløre blev altsaa i Besiddelse af en Formue, hvortil han uden den Skam at være en Bedrager havde ingen Rettighed, Berden vidste de roesværdige Betingelser, under hvilke han adelsmodig nok havde vildet afstaae den hele Arv til sin Broder. Den vidste denne sidste Utafnemlighed og hidfige Opførsel. Den vidste med hvilken Beredvillighed Hr. Helløre havde tilfredsstillet alle hans Broders Kreditorer. Men, den vidste ikke at Testamentet var en Opfindelse af den listige Hulkepeer, som forstod den Konst at drene Hr. Frisfshyr efter alle sine Hensigter. Den vidste ikke, at Hr. Helløre var saa listig, at han vidste saaledes at benytte sig af sin Broders Lidenskaber, at denne blev nødt til at afslaae hans Tilbud. Den vidste ikke, at han betalte hans Gield, fordi han troede, at det var bedre at være tilfreds med en

halv Gevinst, og derved beholde en ærlig Mands
 Roes, end at tabe denne Roes af Begierlighed til
 den hele Gevinst. Den roesede altsaa, af meget
 falske Grunde, Hyleren som en ærlig Mand, og
 skieldte Hr. Frisfshyr for det affhyeligste Skarn.
 Skulde da det Bisald, ja endog den Beundring
 som erhverves af denne blinde, ensfoldige Verden,
 der dommer os efter vore Handlinger uden at kiende
 deres Drivesiedre, være en eneste Fornuftigs Ønske,
 Og dog, hvor finder man den ophøiede Vise, som
 kan være gandske ligegyldig ved dens Berømmelser.

Kort efter denne Begivenhed talte Hr. Hølløve
 formedelst Hr. Hulkepeers Død en Ben, og Dyd
 den en Fiende mindre. En prægtig Liigsteen gav
 endnu i de sildigste Tider det hele Kirkesogn Under-
 retning om, hvor meget de havde tabt i en saa fuld-
 kommen Mand. En anseelig Formue, som han
 overlod Hr. Hølløve, formildede snart hans Be-
 døvelse, og understøttede ham i at udøve nye
 Ondskaber.

Hr. Hølløve, saae sig nu i Besiddelse af
 vigtige Rigdomme. Der fattedes meget i at hans
 Ønsker vare blevne mættede. Thi naar hører det
 menneskelige Hierte, og endnu mere en Fastfulds
 Hierte op at ønske? Hans Tørst efter Ære, den
 stakkels Charlottes Taare, som daglig anraabte
 ham om hendes Bryllups Guldbrydelse, vare endnu
 uover-

uovervindelige Hindringer for ham. Han fandt snart Feilighed til at overvinde begge. Et Ungeføer gjorde ham bekendt med Hr. von ***, hvilken aldrig lod sine Vendinge blive ubelønnede, og som tillige besad Magt nok til at belønne dem. Han udforskede meget hastig hans Belynders herskende Eidskab, Belystjerne vare hans Tyranner. Dette var nok for Hr. Helløse til at opofre ham den ulykkelige Charlotte. Herren von *** saae hende hemmelig, ved hendes nederdrægtige Elfers Mellemhandling. Hun var dyelig og havde tillige en vis Deel af Ustyldighed. Mere end alt for mange Indtageligheder for en Belysting! Denne elskværdige Piges Ulykke var besluttet, uden at hun følte den ringeste Ahnelse derom. Det Skarn, hendes Kiereste smigrede hende med en nær forestaaende Forening. Den gode Charlotte bad i sin inderlige Glæde vel hundrede Gange Dyden om Forladelse for det Feiltrin, som hun havde begaaet. Hendes Kiereste overtalede hende i Selskab med sig at besøge en af hans Slægt. Denne opdigtede Slægt var ingen anden end Hr. von ***s Forpagter, som ved den Fortieneste at gaae Hr. von ***s Belysting til Haande, var bleven hans Fortroelige. De kom derhen, og ikke længe efter dem Hr. von ***. Hendes nederdrægtige Elfers Tale, og Hr. von ***s Bestræbelse opdagede snart den Skiebne, hvortil man havde bestemt den be-
dragne

dragne Charlotte. Forgieves reev hun sig løs
 af Hr. von ***'s Arme, og flyede hen i hendes El-
 skers, erindrede ham om deres Kierlighed, faldt
 grædende ned for Hr. von ***'s og hans Fodder
 og bad ham indstændig om Hielp. Den affhye-
 lige Hølløse tvang hende med Genvælt at tilfreds-
 stille en Barbars Bøllyster. Hun, som tilforn
 havde været et Offer for en ulykkelig Kierlighed,
 blev nu et Offer for Bøllysterne. Hun sukede,
 forbandede hendes Elsker, svor Hevn, og lod sig
 stille tilfreds igien. Hr. von ***'s Emigrerier og
 Løfter quælede snart den Følelse hendes Hierte havde
 for Dvden. Tilforn havde hun syndet af Kier-
 lighed, nu syndede hun af Vanen og Egennytte.
 Hr. Hølløse fik en vigtig Betiening til Belønning
 for den roesværdige Umage, at have forskaffet sin
 Bøllyster en smuk Maitresse. Hans Fortienester
 imod Fædrenelandet vare, som det hedte, en Mar-
 sag til at han blev kaldet til dette Embede. Ingen
 vidste den egentlige Priis, for hvilken han havde
 kjøbt det. Man ønskede Verden til Lykke fordi
 en saa fortient Mand var bleven belønnet. O du
 menneskelige Daarlighed! Hvorlænge skal endnu
 den Ugudeliges Skindvder triumphere? Hvorlænge
 skal endnu den sande Dyd blive ubekjent, og elen-
 dig forsmægtet? I den Tid da Hr. Hølløse havde
 ved Uretfærdigheder svinget sig i Beiret til en
 Dyrigheds-Persons Bærdighed, da han hemmelig
 udplyn-

udplyndrede Enker og Faderløse, og offentlig lod uddeele iblant dem en ringe Deel af sit Røv, da han, ved hans Strænghed imod de ensfoldige Forbrydere, erhvervede sig Berømmelse af en retsfærdig Mand, og ved Overbærelse imod de Klo- gere fortiente den værste Skielms Skam, forsmægtede den langt mindre strafværdige Friskfyhr under de Mønsommeligheder, som følge en Stand, i hvilken de kostbareste og uskatteerligste Tienester blive belønnede med Saar, Foragt og Utaaknemmelighed. Elendigheden, denne Menneſkenes vise Læremesterinde, trak ham ud af mange af hans forrige Ryggeløsheder. De, som han endnu faldt hen til, ſkeede mere af en fordervet Opdragelse og af Vane, end af en naturlig Drift til dem. Aldſkillige Aar vare allerede forbie, uden at han turde haabe en Forbedring i ſin Tilſtand. Blot den Stand han var i erhvervede ham af mange, ſom vare langt ſlemmere end han, Navn af en Laſtefuld. Hans Kapitain begyndte endelig at lade ham ſpore nogen Villighed for ſig. Han forſkaffede ham en Underofficiers Plads, uden at Friskfyhr havde mere end ſædvanlig giort ſig fortient af ham. Da han ſaae hans Undergivnes ringe Tilbøielighed til den nærværende Levemaade, ſaa lovede han, at hielpe ham til et godt borgerligt Embede. En fornem Herre, ſom havde megen Magt ved Hoffet, bar en beſpynderlig Naade for

Kapi-

Kapitainen, omendskönt denne ingen videre Fortieneste havde, uden den at han overordentlig lignede sin Belynder. Tienesten for vor Underofficeer var altsaa gandske vis. Bestallingen var allerede udstædt og i Kapitainens Hænder. Kuns en liden Punkt var endnu tilbage. Hr. Friskfyhr skulde gifte sig med Kapitainens Frille, ikke være egenfindig over nogle smaae Frieheder, som hendes Liebhaber betingede sig, og derfor blive udnævnt til Medlem af det ædle og velviise Raad i Staden ***. Hr. Friskfyhr var ærgierrig. Han afflog denne Betingelse, mistede sin Bestalling, og fik i Kapitainen den allernærmestligste Fiende. En hver Dag biede en nye slet Begegnelse paa ham. Man fandt snart Marsag til at paadigte ham Feil. Han mistede sin Plads og blev igien nedsat under de gemene Soldater. Hans Kapitains Gruesomheder blev ham utaalelig. Han købte sig sin Frihed ved at undvige fra sit Fædreland, og hans gode Lykke befriede ham fra Mangel, ved det den skaffede ham til at blive Tiener hos Frue von Devote.

Frue von Devote var siden 16 Mars Forløb Enke af en Herre, som altid havde levet ved Hoffet. Hun havde først efter hendes Gemahls Død udvælt sit Opholdsstæd paa de Godser, hvor hun nu befandt sig. I al den Tid havde man kiendt hende, som den dydigste Kone af Verden.

Hun

Hun og begge hendes vorne Døttre vare en Ziir
 for den hele Aldel i denne Egn, de erhvervede sig
 Belsignelse af alle Nødlidende, og Beundring af
 deres Sogneherre og Undersaatter: Ingen Dag
 forgik uden en Gudsfrygtigheds Gierning af Frue
 eller Frøkenerne von Devote. Deres Dhyder
 vare de Redeliges daglige Berømmelse, og de
 Ryggesløses daglige Spot. Et Fader- og Mo-
 derløs Barns Opdragelse, en fattig Piges Udstyr,
 et nyt Altar-Klæde, en Kirketavle, og hundrede
 andre Ting mere gjorde vore Andægtige snart i
 dette, snart i hiint Aar mærkværdige, og dog havde
 ingen af deres Belgierninger Mine af nogen for-
 sængelig Begierlighed efter Ver. Ball og Spille-
 selskaber vare gandske bortjagede fra Frue Devo-
 tes Godser. Begge Frøkenerne vare blevne op-
 dragne med den yderligste Strengthed og Forsigtig-
 hed. Ingen fordægtig ung Mandsperson torde
 nærme sig dem for at kysse deres Haand. At læse
 en Roman, endog den alleruffyndigste, havde været
 en Dødsynd. Frue von Devote saae hendes
 Omhu mere end rigelig belønnet ved hendes vær-
 dige Døttres roesværdige Esterlignelse. Alle Be-
 tienterne maatte følge deres Herskabs Exempel, naar
 de skulde blive taalte i dette Fromheds Boelig.
 Man herte paa det hele Slot næsten aldrig en høy
 Latter, uden naar Frue von Witzleben, en nær
 beslægtet med Frue von Devote, afslagde en Fa-
milie

milie Besøg hos hendes Tante. Hun levede i den nær ved liggende Stad paa saadan en Maade, som var just tværtimod den sidste Levemaade. Hun besøgte Frue von Devote for at quæle hende, og at drive Spot med hendes Dyrer. Frue von Devote hævnede sig derved at hun med megen Rimelighed beskjldte hendes Beslagtede for alle kuns muelige Laster.

Saa lidet som Hr. Friskfyhrs Herskabs Levemaade var efter hans Smag, saa nødte dog Frygt for Mangel ham til at spille en Andægtrigs Rolle, for ikke at blive jaget bort af Frue von Devotes Tieneste. Hans Hierte var imidlertid ædelt nok, som vi allerede har anmærket, til at beundre gode Egenskaber hos andre, omendsskiønt han selv manglede dem. Han skulde derfor daglig have formeret sin Hengagtelse for denne fortreffelige Familie, hvis ikke nogle Omstændigheder havde forhindret det. Han besad Forstand og den yngste Frøkens Karakter, som havde kuns meget lidet deraf i hendes Magt, blev ham allerførst derved ret bekiendt. I en kort Tid indsaae han Drivefiæren til hendes Fromhed. Hendes hele Dyd var en Følge af hendes Naturel. Hun havde hverken herskende Tilbøieligheder til Lasterne eller til Dyden. Liig en Maskine uddeelte hun til visse Tider Almisser, kiørte til Kirke, sang naar hun stod op, og naar hun lagde sig, og havde af alle hendes

hendes Dyder ingen anden sand Fortieneste end den et Uhr har, naar det viser Timerne rigtig. Hun græd over hendes Næses Glendigheder, fordi hun saa andre græde. Hendes naadige Mama befalede hende at være dydig, og hun var det. Havde man anført hende til Lasterne, saa havde hun med den selvsamme Beredvillighed været lydige.

Det faldt Hr. Frisfkyhr langt tungere at udforske Amalies den ældre Frøkenes Hierte. Hun besad Skionhed, Forstand, Vittighed, og til at krone alle hendes Guldkommenheder føyede hende intet uden en oprigtig Dyd. Hr. Frisfkyhrs Hierte var alt for meget rørt af hende, at han ikke skulde have givet nye Algt paa alle hendes Handlinger. Han opdagede en vis Melankolie hos hende. Han hørte hende ofte sukke. Han ansaae begge Deele for Menneske-Had og for en Bedesfesters Sukke. Snart blev han klogere. Det var en Forelskets Sukke. Det var et Hiertes Tungtsindighed, som er skabt til Fornøjelse og bliver trounget til at undvære dem. Med et Ord, Amalia var af Frygt for hendes Moder dydig. Den ringeste Mine, som havde forraadt en Længsel efter Fornøjelser, en Tilbenelighed til Kierlighed skulde have forarsaget Amalia den haardeste Begnelse. Frøkenens Dyne lærte Hr. Frisfkyhr meget gesvindt hvad hun ønskede. Kierlighed eller og Bellysterne foragter Stændernes Forskiellighed.

Amalia var ikke mere Frøken, Friskfyhr ei længere Tiener, de vare tvende Forelskede, og Frue von Devotes Aarvaagenhed tiende ikke til andet, end at de, ved at overvinde Forhindringerne fordoblede Fornøjelsen. For at bedrage hende uddelte Amalia endnu engang saa mange Almisser, Hr. Friskfyhr sang endnu engang saa andægtig som tilforn, og begge bleve for deres Bedragerie belønnede med en fordoblet Bevaagenhed og Høagtelse af Frue von Devote og hendes Bekjendtere.

Skulde Læseren vel agte denne Moder sin Medlidenhed værdig? Maaskee ikke længere, end til Hr. Friskfyhr er kommen tilbage fra et Vrende i Bnen. Han havde nogle Forretninger for sit Herskab at besørge hos Frue von Witzleben. En gammel Tiener hos denne Dame, som tilforn havde været i Tjeneste hos Frue von Devote, i den Tid da hun endnu opholdt sig ved Hoffet, blev ved denne Leilighed hans Ven. Ved et Glas Wiin erfoer han den hele Historie, om Frue von Devote og hendes Dyd. Denne sidste var ikke ældre end 16 Aar. Saa længe var det siden Hr. von Devotes Død, og hendes Skionheds Aftagelse havde gjort hans Gemahlinde from. Frue von Devote havde i hendes unge Aar beklædet det første Sted iblant Hoffets Skionheder. Hun ned den Berømmelse at Fyrsten selv havde sukket for hendes Fødder. Alle Kavallererne vare stolte over at

at kunne rose sig af hendes Billigheder, og der var ikke en eneste, som jo enten med Ret eller Uret havde roest sig deraf. Vigtige Grunde bevægede hende til at give Hr. von Devote i hans 50 Aar, hendes Haand. Hun gjorde ham lykkelig med en talrig Familie, af hvilke dog kun de tvende Brødre vare blevne tilovers. Hoffet, som havde kiendt hendes Gemahl fra hans Ungdoms første Ryggesløsheder af, indtil et vist ulykkeligt Tilfælde, spottede over hendes Gemahls gode Lykke, at se sin Familie saa blomstrende, og denne redelige Mand var selv for beskeden, til at tilegne sig en fremmed Roes. Imidlertid hævnedes han sig ikke videre, end at han, i Steden for, som hans Gemahlinde meente, skulde kun leve 2 Aar, levede 24, og døde ikke før han havde seet alle Frue von Devotes Indtagenheder visne. Ved enhver Indtagenhed, som hun mistede, mistede hun og en Liebhaber, indtil hun endelig hverken havde flere Indtagenheder, eller flere Liebhabere. Hendes Broderdatter, en blomstrende Skionhed, berøvede hende, kort før hendes Gemahls Død, den sidste, en uersfaren og elskværdig ung Herre paa 16 Aar. Paa engang indsaae hun denne Verdens Forsængelighed, og begav sig paa sine Gudsfer. Verden, som nu ikke mere vilde beundre hendes Skionhed, skulde nu beundre hendes Fromhed. Hendes Ergierrighed, som tilforn havde

gelenket hendes Kierlighed, fulgte nu og hendes Andagt, hun vilde ingen ringere Rang have blant de Andægtige, end hun tilforn havde indtaget hos Koletterne. Som Kolette kiendte hun alle de Kunstgreb, der kan aftrøinge det menneffelige Hjertes Bisald. Hun vidste, at man ikke lettere erholder sammes Berømmelse, end naar man ikke synes at søge den. Derfor faldt aldrig hendes Handlinger i det tvungne Bæsen, som er et Kiendtegn paa Hyklerie. Hvad var hun dog uagtet alle hendes Dyder andet end en Kone, som var bleven kied af Verden, fordi denne var først bleven leed af hende, og som holdt hendes Skaber for værdig nok, til at indtage den Plads, som en lang Række af Liebhabere havde efterladt sig.

De Opdagelser, som Hr. Friskfyhr Tid efter anden gjorde, bestrækte ham jo mere og mere i den ugrundede Fordom, at man ikke finder nogen Dyd hos det menneffelige Kion, som jo er bleven avlet af en eller anden Last. "Herlige Dyder!" raabte han. "Een heel Familie af 3 Personer "dydig og enhver af en besynderlig Marsag! Den "ene fordi hun har tabt sine Liebhabere, den anden "af Tvang, og den tredie af Dumbhed!" Hans Had indtog nu Sted for den Høragtelse, som han tilforn havde havt for Frue von Devote. Et Tilfælde kom ham pludselig til at forlade denne Familie. Han fandt af ongesær en af Fruens For-

Forpagteres Sønner i hans Amalies Arme. Han besad Menneſkeſierlighed og Philoſophie nok til at tie. Hans hele Straf var at foragte hende, og gaae ſin Vey.

Hans gode Ven ſkaffede ham i Tieneste hos Frue von Witzeleben. Hun var et Eventyr i den hele Stad. I enhver Zirkel underholdte Damerne ſig med en nye Historie om hendes Galanterie, og enhver ung Herre ſom tog ſig en Kuns, drak ſig drukken paa hendes Sundhed. Man kiendte Kuns Hr. von Witzeleben af det ſtore Rygte hans Gemahlinde havde. Han hørte alles Spot med den ſtørſte Eiegenlydighed. Man ſkulde tage meget ſeil, om man derfor vilde antage ham for en Philoſoph. Nei Tilbøielighed til Spil havde ikke givet Plads til andre Vidensſkaber i hans Hierte. Han, ſom med den utroeligſte Koldſindighed ſaae ſin Gemahlinde med ſaa ſtor Læſindighed, ſom nogen Kofette ſværme omkring i en Kreds af gamle og unge Forelſkede, ſkielvede af Angſt, naar han var i Fare at tabe en Sept-Leva. Frue von Witzeleben var ligesaa koldſindig, over Verdens ufordeelagtige Anmærkninger, ſom hendes Gemahl, og var aldrig mere ſornøyet, end naar hun havde givet denne Verden meeſt Længſelighed til Materie at underholde ſig med paa hendes Væres Bekoſtning. Hr. Friſtſyhr maatte nødvendig efter hans naadige Frues Opførelſe troe, at de

Domme, som man sældede om hende vare grundede. Aldrig gik hun et Skridt uden at blive fulgt af nogle Tilbedere. Nu hoppede hun i de talrigste Selskaber i Armene paa den ene, hvisttede den anden i Øret, slog Hr. von Ohnwitz med Visten, trak den gamle Hr. von Steif i Værkølen, bestilte Baron von Tändler for hendes Natbord, og stak Greve von der Wind hemmelig en Billet til. Nu rykkede hun Pallatinen tilside, smilede saa kærslig, sukkede, og begik i et Quar- teers Tid flere Daarligheder, end hendes Historie- skriver kunde fortælle i et ligesaa langt Tidsrum.

Hr. Friskfyhrs Begreb om sit Herskab var altsaa ikke alt for fordeelagtigt for dem, da han paa engang blev uvis. Hr. von Witzleben gav et Ball paa et af sine Sommerhuse. Frue von Witzleben blev usformet borte af Selskabet med en vis Herre, hvilken, formedelst sin Seier over det smukke Aions Værelse, havde gjort sig bekendt nok. Friskfyhr blev dem vaer i en affides liggende Gang, og ved Enden af den bleve de borte i et Lyshuus. Det er naturligt at Nysgierrighed førte ham bag en Sidevæg. Han hørte Frue von Witzleben nogle Gange lee. Samtalen blev alvorligere. Der fulgte heftige Behreidelser af Damen, og kun desto dristligere Frieheder af den som fulgte hende. Strax derpaa høstes en Rasken, og Frue von Witzleben raabte om Hielp. Fruens Stil-

Stilling, hendes Uorden, den Forvirring hvormed Kavalleren skyndte sig bort, gav Hr. Frisfsyhr tydelig tilkiende hvor stor den Fare havde været, fra hvilken han havde reddet hendes Dyd. Hun fastede sig skielvende i sin Befriers Arme, og denne Skræk forvoldte hende en liden Upasselighed. Frisfsyhr iagttog ikke alt for nøye den Befalning at tie. Man fik denne Begivenhed at vide. Ingen troede den, og enhver holdt den for en fin Satyre over Frue von Witzleben's Dyd. Hendes Tiener allene beholdt en langt større Verbødighed for hendes Dyd end tilforn. Dog, nye Opdagelser, som han gjorde i hendes Karakter, styrkede ham i hans forrige Uvisshed igien. Frue von Witzleben lod paa engang see en usædvanlig Høflighed. Hundrede Gange om Dagen ringede hun paa ham, og dog var det en Sag af ingen Betydning, som hun vilde ham. Han imodtog Befalninger af hende imens hun endnu sad ved sit Natbord. Han saae Skionheder, som man med Glid ikke syntes at skiule for ham. Man roeste hans Behændighed, og vilde ikke have Tienester forrettet ved andre end ham. Hr. Frisfsyhr havde Indbildning nok om sine elskværdige Egenskaber. Han var velvoren. Han havde Leve-maade. Han erindrede sig Frøken von Devote. Det kunde altsaa, som han troede, gandske vel være, at Frue von Witzleben kunde være for-

D 4

elsket

elsket i ham, omendskiont hun just ikke havde været det i Lusthuset. Den Kierlighed, som han indbildte sig hun havde til ham, var tilstrekkelig nok, at giøre ham til en virkelig Liebhaber. Frue von Witzleben opdagede snart denne saa sælsomme Erobring. Hun forlystede sig med hendes Tilbeders Forvirring. Snart giorde hun ham ved en streng Begegnelse maaløs af Skræk. Snart gav hun ham ved et smilende Bisald al hans Munterhed igien. En Eftermiddag var hun mere frie end ellers imod ham. Hun holdte ikke op ved adskillige smaae Omstændigheder saa længe at opmuntre ham, indtil han skielvende vovede den Tilstaaelse, at han ikke kunde være uensfindelig imod hendes Indtagenheder. Frue von Witzleben optog hans Forvovenhed med en Brede og en Foragt, som lod ham føle den Forskiel, der var imellem ham og hende. Han maatte i samme Øjeblik forlade hendes Tjeneste. Dog erholdte en anseelig Forøring af hendes Edelsmodighed, fordi hendes Behageligheder havde vundet Syner over ham.

Hr. Friksfyr var længe tvivlsraadig i Henseende til hendes Karakter. Han besandt tilsidst, at hun var ikke andet end en Kokette. Hendes Hierte besad virkelig Dyd. Og hun giorde sig selv al optænkelig Umage for at overtale Verden at hun ikke var dydig. Den naragtige Stoltighed

at

at giøre Erobring var hendes eneste Feil. Hun maatte see alle, fra Greven af indtil hendes Tjener, at sukke omkring sig, hvis hun skulde være fornøjet. Og alle disse Sukke skulde ikke nytte hende til andet, end til at forlyste hende. Hendes efterfølgende Opførsel bestyrkede denne Karakter. Hun blev siden i hendes moednere Alder flogere. Hun gav sine Tilbedere Afsted, forbedrede sin Gemahl, blev en god Moder, og uøvede hundrede roesværdige Egenskaber, uden at forbyrve sig Verdens Biesald. Man skieldte hendes sande Dyd for Skinhellighed, og gav den Berømmelse som hun fortiente til dem, som aldrig havde fortient den.

Hr. Frisfsyhr levede nogen Tid roelig og fornøjet af den Foræring, som han havde Frue von Witzlebens Godhed at takke for. Men denne for ham saa lykkelige Tid forsvandt. Han saae intet uden bedrøvelige Udsigter for sig, og han kunde ikke see dem uden at knurre. Da han engang gik hiem, sank en gandske smuk flædt Mand, som blev anfaldet af en Besvimelse, tæt ved ham ned. Hr. Frisfsyhr kom ham til Hielp, og bragte ham ud fra en Mængde Nysgierlige hiem i sit Bærelse, der kunns laae nogle Skridt derfra. Det var et af hans sædvanlige Tilfælde. Han takkede Hr. Frisfsyhr, og denne fulgte ham for Forsigtigheds Skyld, hiem til det Sted hvor han boede.

boede. Den Ubekiendte beviste ham nogle Høfligheder, og i den Samtale, som han havde med ham, fik han nogle af Hr. Frisfsyhrs Omstændigheder at vide. Han yttrede den største Afsky for de Uretfærdigheder, som man havde udøvet imod Hr. Frisfsyhr. "De har havt at bestille
 "med de ugudeligste Skielmer, svarede han ham.
 "Men forundre Dem ikke derover, de Lastefulde
 "udgiøre den største Deel af det Mennefskelige
 "Kion. De sande Vise, som indslutte al deres
 "Lyksalighed i sig selv, som intet ønske fordi de
 "intet finde værdigt til deres Ønsker, ere rare.
 "Kuns hos dem allene finder man den sande Men-
 "nefskefærlighed. Egennytte er hos den øvrige
 "Væbel det eneste Maal, hvorefter den afmaaler
 "sine Tienester. Uden en Belønning enten for
 "deres Stoltshed, eller deres Gierrighed, eller
 "deres Velslyster, skal de uden Taare see sine
 "Medmennefsker omkomme. Og er dette ubegri-
 "beligt? Lærer ikke endog deres Religion dem, just
 "derfor at være dydig, fordi de efter Døden skal
 "blive belønnede. Kan de da altsaa være i Stand
 "til at udøve en eneste ædel Handling, hvorved
 "deres Egennytte intet har at haabe? Jeg be-
 "sidder flere Midler end jeg til Livets Nødvendig-
 "hed har nodig. Fra dette Øyeblik af er De
 "ligesaa uindskrænket en Herre over dem som jeg
 "selv. Kræv uden den ringeste Undseelse. Jeg
 "er

"er overflødig belønnet ved det jeg tør ansee mig
 "som et Reedskab til Deres Lyksalighed." Da
 han saae at Hr. Frisfsyhr af Forbauselse ikke
 kunde svare, stod han op, hentede et Papiir med
 ti Luidorer, og trykkede ham dem i Haanden.
 "Jeg udbeder mig, blev han ved, som den eneste
 "Prøve paa Deres Erkiendtlighed, at De i Frem-
 "tiden ikke vil spise hos andre end mig." Han
 gik derpaa bort uden at høre Hr. Frisfsyhr,
 og kaldte paa sin Tiener, at han skulde følge
 ham hjem.

Hr. Frisfsyhr skulde have holdt denne Be-
 givenhed for en Drøm, naar han ikke havde seet
 Luidorerne ligge for sig. Desuagtet var den
 Ubekiendtes Forhold endnu stedse en mørk Tale
 for ham. Skulde det vel være den eneste sande
 Dydige i Verden? Han fløy Dagen derpaa til
 sin Belgierer. Han udbød i Lovtaler. "Tving
 "mig ikke til at rødme, faldt hans Ben ham
 ind i Ordet. "Har jeg viist Dem nogen Vil-
 "lighed, saa har det været min Pligt, og en
 "Pligts Udøvelse fortjener aldrig Berømmelse."
 Hr. Frisfsyhr maatte denne Dag giøre Be-
 gyndelsen med at spise hos ham. Et hvert
 Korteer opdagede han en nye Værdie hos sin
 Ven. Hans Navn var Le Fort. Hvorme-
 get Beundringsværdigt sandt han ikke hos ham,
 da han blev nære bekiendt med ham! En
 Mand

Mand der besad anseelige Rigdomme, som levede efter de strængeste Maadeligheds Love, og benyttede sig af all sin Overflod til at giere de Nødlidende lykkelige! En Mand, som havde afflaget de fortriinligste Vresposter. Hvilken en Daare er ikke Menneſket, sagde han under tiden til Hr. Friskfyhr, som kan bortkaste sin kostbareste Eiendom sin Frihed, for en forsængelig Vres Glands. Hvad ere disse Værdigheder, saa store de endog ere, hvad andet end Kieder, som lænker os til Arbeider, til Smigrerie, til vore Foresattes Videnskaber, til Frygt, og til hundrede Slags andre Ulykker? Ere vi mere eller mindre bundne, om vore Baand ere af Guld eller af Jern. Hans Skabning eller endnu mere hans Fornue behagede det smukke Kion. Det satte Snarer for ham. Han undgik dem. Og dog stred hans eget Hjerte imod ham. Jeg skulde elske, sagde han ofte til sin Ven, naar Kierlighed kunde bestaae uden visse Nederdrægtigheder. Men en fornuftig Mand maa aldrig lide det, som hans Duffer ivrigt tragter efter med den ringeste Nederdrægtighed. Man beeguede ham i Hr. Friskfyhrs Nærverelse ved en vis Venlighed meget uheldig. Jeg skulde sætte Dem til Rette, sagde han til den, som havde fortørnet ham, dersom jeg ikke foragtede Dem. Alle hans Handlinger vare en

Sam-

Sammenblanding af de meest ophøiede selskabelige Dyder. Og dog syntes han ikke at udøve dem for derved at forlange Berømmelser. Naar man undtager nogle faa Benners Omgang, var han lidet bekiendt. Endog de, som han be-
viste Belgierninger kiendte ham mangen gang ikke. Den meste Tid henbragte han hiemme hos sig selv med Studeringer. Kan man for-
lange meer af det fuldkomneste Menneske? Hvem er saa lastesuld, at han tør nægte ham sin Be-
undring? Og dog kan jeg uden Afstke og uden at skielve meddeele mine Læsere den Opdagelse, som Hr. Frisfkyhr efter nogen Tid gjorde, da en nye Fortroelighed tillod ham at læse i hans Bens Hierte? Kan jeg sige dem, at denne Mand, den fuldkomne Menneskeven var tillige i den allerhøieste Grad en svoren Fiende af den Christelige Religion? At han udøvede alle Dy-
der, uden derfor at vente en tilkommende og evig Belønning; at han kun iverksatte dem af denne dievelske Stoltbed, dermed at kunne vise at en Fritænker kunde være ligesaa dydig som en Christen? Hans forvildede Fornuft havde udsun-
det et U-Besen af en Gud, som skulde have givet ham sit Tilværelse, uden videre at bekynre sig om ham. Hvad vare dog alle denne Daares Belgierninger imod det menneskelige Kiøn, naar hans Gud virkelig var til? Vare de ikke de
for-

forfærdeligste Grusomheder imod de Nødsiddende, hvilke han ved sin Bistand forlangede et med tusinde Ulykker bestormet Liv, som den Barbar af Gud, han troede paa, havde givet dem for at quæles? Havde han stukket Kaarden igien- nem alle deres Hierter, da havde han været deres sande Belgiorer, thi da skulde de, mange Aar før, have kommet tilbage til den lykkelige Tilintetgjørelse, hvor de ingen videre Elendighed havde at frygte. Hvilke Modsigelser kan ikke den menneskelige Stoltthed forene i deres Hierter, som ville styrte Guddommen af Thronen, for at sætte deres egen Fornuft paa den igien, og derfor af deres Hævn blive drevne dertil!

Dette Skarn, thi det var han med alle sine Dyder, købte en Lieutenantsplads for sin Ven under de H^{**}ste Tropper. Han kom en Morgen til ham og tog paa det venstkabeligste Af- skeed. "Man forfølger mig, sagde han, fordi " jeg ikke vil tilbede Gud i den samme Formu- " lar, som andre Folk." Han efterlod ham endnu en Bærel paa tusind Rigsdaler. Hr. Frisshyhr var endnu ikke fordærvet nok til at forsvare Le Forts Læresætninger. Liig de fleste Forbrydere frygtede han i det ringeste den Gud, han en var skicket til at elske.

Hr. Frisshyhrs nye Betiening kaldte ham strax efter hans Vens Afreise i Felten. Han fandt

fandt herved nye Leilighed til at opdage de menneskelige Dunders Galskhed. Han saae Forvovenhed under Tapperhedens Maske. Fyrsternes Herkeslyge, som af ødelagde Landes Afke oprette sig hos Efterverden Mindesmærker af Banære, hvilke den nærværende Verden ansaae for Værestøtter, svang Sværdet under Navn af at forvare deres Undersaatters Vel. Bedrag og Forræderie bar Klogskabs og Troeskabs Klædebaand. Han hørte Helten, hvis Død Alviserne ikke heroisk nok kunde opløste, hemmelig at jamre sig over de Smerter, som hans Saar forarsagede ham, og endnu i det sidste Aandetræk, at forbande de Laurbær, hvor med han havde kjøbt dem. Hans hele Bytte bestod deri, at han mistede et Øye, en Haand og fik en lam Fødd. Man gjorde Fred, gav Hr. Friskfyhr sin Afskæd og tillige en Pension, som just var tilstrækkelig, at han, ey paa engang, men Tid efter anden, kunde døe af Hunger. Han kaldte det Utaaknemlighed, som andre kaldte Uedelmodighed. Han erfarede, at det er ikke altid godt at nævne Lasterne med deres rette Navn. Man satte ham i Fængsel. Han fandt der en Kammerat, som ved tusinde Slags af Menneskenes Uretfærdigheder, var bleven tvungen til at bedrage en riig Nagrer en vigtig Sum Penge fra. Dette Menneske besad List nok til at befrie sig og ham af Fængselet. Han havde havt den Lykke

at skule en temmelig Deel af sit Koy for Dommernes Gierrighed. Han var saa edelmødig, at han tilbød sin Ven den Halvpart af sin Rigdom. De toge hen til et Land, hvor de vare sikre og ubekjendte. Her levede de tilfælles under forandrede Navne af deres Flid og Agerkarlens Penge, hvilke de ansaae som en ringe Skat han havde maattet give dem af sit Koy: De erkjendte deres Forseelser, angrede dem, og søgte ved lovlige Handlinger at forbedre dem. Desuagtet nævnte man aldrig deres Navn uden Afstøje. De døde efter at de tilforn havde bewiist Verden mange nyttige Tjenester; men de døde fattige og foragtede, og deres Jhukommelse døde altsaa med dem. Intet Epitaphium betegnede deres Grav. Levende Ugudelige traadde tit paa deres Støv, uden at vide at de traadde paa Dydens.

Hvor langt forskiellig var ikke deres Lykke fra Hr. Hellores. Han havde neppe fuldført en Uretsfærdighed førend han havde begyndt en nye. Lykken var ham gunstig ved dem alle. List og Fordomme indviklede alle hans Fæster i en uigien- nemtrængelig Skye. Pøbelen var for blind til at see hans Vanære, og den Kløge, som saae den tørde ikke sige det, uden at blive holdt for en Fiende af Dyden. Hvor sikker er det ikke, at besidde Mængdens Bifald, og hvor let besidder man den ikke, naar man forstaaer den Kunst at synes

synes at være det, man ikke er! Han døde efter at Forsynet til hans Medmenneskers Straf havde ladet ham leve længe nok. Alle Dyrer bleve udhugne i en Steen og sat paa hans Grav. Taleren og Digteren udtømmede alle deres Kræfter paa at affkildre denne store, denne dydige Mands Forliis. Endog Efterverden traadde med Erbedighed til hans Grav, beundrede ham og hans Eiigsteen, og roeste hans Fromhed af Taknemlighed for de Legater, som han havde efterladt den. Dyd! er du mere end et tomt Navn, mere end det ordentlige Kiendetegn paa en Ugudelig? Ja, useilbarligen intet andet end dette, dersom Verden var vore Dyders og Lasters eneste Dommer. Var der ingen tilkommende Tid; beroede vor hele Bærdie paa det som Menneskene tænke om os, saa var Selvmord den roesværdigste, den klogeste Handling, som den Vise i sin Livstid kunde udøve.

Her paa Nøise-Contoiret ved gammel Strand, Hørbrø:
strædets Hjørne No. 1. hvor denne Bog sælges indbund:
for 12 Skill. faaes iblant andre efterfølgende Skrifter for
højsatte Priser, nemlig:

Tankefrin, 1773.	16 Sk.
ditto 1774.	12 —
Aften = Tanker, indeholder adskillige opbyggelige Materier.	16 —
Frugter af Jaloufie eller den forliebte Malers Skiebne.	6 —
Indfald og Historier.	8 —
Fortællinger, indholdende over et halvhundrede for- nønelige smaae Historier.	12 —
Kjøbenhavns Beskrivelse, som viser alle Qvar- terers, Gaders og Slotters Navne, alle Borgerlige og Statsindretnin- ger, Konstkammeret, og private Ka- binetter, offentlige og private Bi- bliotheker, med mere.	18 —
Odrikots Liv og Levnet.	14 —
Politisk Huustavle, som viser Rangforordningen, Titulaturen, stemplet Papiir, en Be- regning over enhvers aarlige Udgift, &c.	6 —
Den Norske Robinson.	12 —
Om Spøgelse.	4 —
Efterretning om Svedenborg.	10 —
Den døende Sokrates.	4 —
Efterretning om Biergepuslinger, Skiftinger og Trolldhornet paa Lynghyegaard.	10 —
Den Misundelige, en Comedie af Dalin.	18 —
Guldstandige Tabeller over alle de Danske Konger, fra Kong Skjold til vores allernaa- digste Konge Christian den Syvende.	8 —
Syv Konster at gjøre med Fingrene.	4 —
Poschernes Triumph og Fiskebeens Skjorternes Landflygtighed.	6 —

